

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Tárgy

92

Hely

Bessenyei György

Idő

v. 1927.

Személy

Szerző:

Mónica Pál

Cím:

Bessenyei György sirja körül...

Forrás:

Magyarország

Bp

1927. 2. 6.

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.) (Old)

Bessenyei György sirja körül...

Kardjával együtt temették el Mária Terézia híres testőrének

Nadányi Zoltán, a biharvármegyei Bakonszezen élő kiváló magyar poétától megható feljegyzést közöltünk Bessenyei Györgynek, Mária Terézia királynő egykori híres nemes testőrének, a magyar nemzeti irodalom felújítója uttörőjének bakonszegei sirja felől. Nadányi Zoltán megállapítása szerint a testőr Bessenyei gondozatlan szent sirját, felejtetett szent hamvait a szeszélyes sodru Berettyó-folyó partján közeli végpusztulás fenyegeti... A folyó árjától szakgatott partszélről, „ha ma nem, holnap, legkésőbb tíz év múlva“ a folyó medrébe szakad a szent sir...

Mi, amikor ezt a fájdalmas híradást leadtuk, megnyugtató visszhangját vártuk hírünknek az ősi Szabolesból, ahol Bessenyei született. Amelynek nyíregyházi székhelyén a vármegye nagyszülöttjének remek éreszobra ékeskedik a Benes Kálmán polgármester jóvoltából oly gyönyörűen megépített Bessenyei-keremben. Ahol Nyíregyháza város és az ősi Szaboles vármegyének a magyar irodalom, művészet, művelődés helyi barátaiból „Bessenyei-kör“ néven előkelő egyesülés is n. ikodik már jó pár év-tized óta. Am, a Bessenyei-kör, a nagy testőr-poéta nevének és lelki hagyatékának tovább örökítője, semmi érdekűdést nem nyilvánított. Semmi mozdulást nem vett. Sőt nem szunnyadó kegyelete jeléül ígérő szót sem hallott, hogy amennyiben igaz a kétségbe nem vonható bakonszegei híradás, haladéktalanul gondoskodni fognak a folyóvíztől elnyelésel fenyegetett szent sir biztosításáról és illőbb gondozásáról Bessenyei György szent hamvainak kegyeletes

megóvásával együtt?!... Ez az érthetetlen süketnéma és vak közöny azonban hál' Istennek, nem általánosítható! A poéta bihari nemes ur Nadányi Zoltán igazlátását, fájó feljajdulását megerősíteni Debrecenből kaptunk érdekes sorokat.

Zoltai Lajos dr., a debreceni városi muzeum érdemes igazgatója, a kiváló etnográfus és művelődéstörténész, Nadányi Zoltánnak a „Magyarország“-ban közölt „elmondása alapján“ nem csak néhány beces „megjegyzést“ füz most Nadányi közléséhez, hanem Bessenyei bakonszegei sirjáról és düledező lakóházáról skiccészerűen felvett két eredeti, szép rajzát is beküldte. Örömmel közöljük a rajzokat és az irodalomtörténetírás számára nemkevésbé beces, néhány eredeti „megjegyzést“.

*

Zoltai elmondja, hogy ide-stova hét esztendővel ezelőtt járt Bakonszezen, annak a boros-

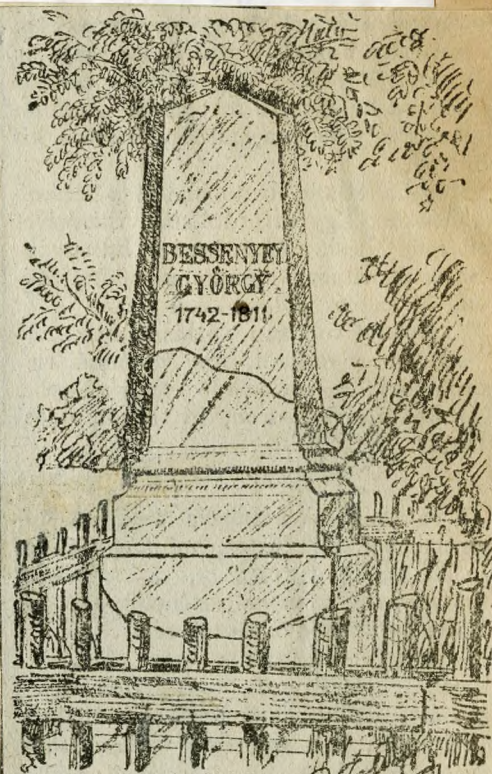
Bessenyei György lakóháza P. Kovácsiban
Móni Pál rajza
úgyan áll az ország az esztendő

Bessenyei György, a „bihari remete“ egykori lakóháza.

jenői vitéz Kádár István végbeli kapitány sirjének felkutatására, akinek hősi halálát XVII. századbéli régi *historiás ének* zengi. Bakonszezen járva, természetesen, felkereste Mária Terézia híres testőrének, Bessenyei Györgynek sirját és lakóházát is... Mindkettő közel egymáshoz, a Kovácsinak nevezett, elpusztult falu helyén, de közvetlenül Bakonszeg szomszédságában, a Berettyófaluból jövő köves országot mentén, a két Nadányi-kurián tul található meg. Néhány holdas nemesi telek ez a terület. Délkeleti sarkában, alig néhány méternyire a Berettyótól akácfa árnyékában. körülkerítve emelkedik a költő Bessenyei sirja.

Zoltai dr., Egervár egyik hős védőjének, Dobó István kapitány híres vitéz Zoltai hadnagyának vérbeli leszármazottja, a bakonszegeiektől ugyanakkor hallotta, hogy 1883-ban, amikor közadakozásból felállították ezt az egyszerű márvány sírlelkét, a sirt kibontották és abban Bessenyeit kardjával együtt eltemetve találták meg. Bár Bessenyei Mária Terézia kedvéért elhagyta ősei vallását és kivánságánál fogva minden egyházi szertartás nélkül temették el az önmagával meghasonlott „bihari remeté“, a sir gondozása a bakonszegei református egyház feladata volna.

Elmondja Zoltai azt is, hogy Bessenyeinek — a sir közelében — két szobára osztott, nádfedeles, szerény uri lakása is áll még üresen, gondozatlanul... Legalább 1920-ban így taláta. A nemesi telek és düledező ház akkori tulajdonosát, Balogh Imre jómódu kisgazdát Zoltai személyesen felkereste nem messzire fekvő másik házában, Balogh tudta, hogy milyen országos híri „nagy ember“ volt az a Bessenyei György. A derék Zoltai Lajos legvégül — figyelmet érdemlőleg — megjegyzi még: „hogya még áll a ház, a nyíregyházi Bessenyei-kör hivatása volna, hogy (a szent sirhely megóvása mellett) a híres magyar testőrpoéta lakóházának fentartásáról is gondoskodják!“

Bessenyei Gy. sírlelkéje P. Kovácsiban

Bessenyei György sirja Bakonszezen.